

Událost a ‚rheologie‘ / Rheologie a událostné dění / Proces a událost

Událostné dění se oproti pouhému „procesu“ resp. „tečení“ vyznačuje tím, že ustavuje a udržuje svou celkovou integritu, tj. že sjednocuje všechny své „fáze“ do rámce, který je zvenčí více nebo méně zřetelně „vymezen“ („ohraničen“) počátkem a koncem. Jinak řečeno: událostné dění, chápané a zkoumané jako pouhá série proměn, jako zvnějšku sledovatelný a popsitelný proces, o jehož „počátku“ i „konci“ rozhoduje vnější pozorovatel, který jej sleduje a popisuje, je zbavováno něčeho podstatného, bez čeho se žádná proměna, žádné „dění“ nemůže stát děním událostným, tedy skutečnou (pravou) událostí. Pokud pro nás, pro naše porozumění a pro naši interpretaci ono hérakleitovské PANTA RHEI platí opravdu pro vše, a nejsme-li ochotni připustit, že pouhý tok, pouhé tečení nepostihuje dost věrně skutečné dění nejen v „našem světě“, ale ve Vesmíru, vůbec v kosmu, pak nejen zatěžujeme své poznání a zkoumání (všeho druhu) těžkou vadou, ale znemožňujeme si pravé pochopení světa a našeho místa v něm. Naproti tomu tam, kde si jsme omezení (a omezenosti) takového přístupu dostatečně vědomi, je tento přístup metodicky oprávněn a lze jej považovat za legitimní tak, jako jsou všechna metodická zjednodušení např. v experimentech zajisté přípustná. Celý problém totiž spočívá (a zároveň se skrývá) v našem (ať už výslovném a programovém, nebo jen neuvědoměném a pouze zvykovém) přístupu ke skutečnosti, v němž chceme vše stavět na tom, co se „ukazuje“ a jakožto „ukazující se“ je přístupno zvnějšku, a to v rámci času, který je naším časem (a nikoli časem onoho dění). Připustíme-li, že událostné dění se nikdy neukazuje celé v jedné chvíli a na jednom místě, musíme počítat s tím, že naše zejména v přírodních vědách tradiční spoléhání na tzv. „objektivitu“ resp. „předmětnost“ prostě samostatně neobstojí.

(Písek, 070608-1.)